

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

4. Марін О. К. Кваліфікація злочинів при конкуренції кримінально-правових норм: моногр. / О. К. Марін. – К.: Атіка, 2003. – 224 с. 5. *Навроцький В. О.* Основи кримінально-правової кваліфікації: моногр. / В. О. Навроцький. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 704 с. 6. *Полтавець В. В.* Загальні засади призначення покарання за кримінальним законодавством України: моногр. / В. В. Полтавець. – Луганськ: РВВ ЛАВС, 2005. – 240 с. 7. Российское уголовное право: Общ. ч. / под ред. В. С. Комиссарова. – СПб.: Питер, 2005. – 560 с. 8. *Степашин В. М.* Специальные правила назначения наказания и мер уголовно-правового характера: моногр. / В. М. Степашин. – М. Юрлитинформ, 2012. – 520 с. 9. Про практику призначення судами кримінального покарання: пост. Пленуму Верхов. Суду України № 7 від 24.10.2003 р. // Вісн. Верхов. Суду України. – 2003. – № 6. – С. 14 – 20; зі змінами: 2005. – № 1. – С. 13; 2009. – № 7. – С. 11 – 13; 2009. – № 12. – С. 16. 10. *Тютюгін В. І.* Питання гуманізації кримінальної відповідальності та їх реалізація в деяких законодавчих новеллах / В. І. Тютюгін // Пробл. законності: Респ. міжвід. наук. зб./ відп. ред. В. Я. Тацій. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2009. – Вип. № 100. – С. 313–323. 11. Уголовное право: Общ. ч.– учебник. [Изд. 2-е испр. и доп.] / под ред. Л. В. Иногамовой-Хегай, А. И. Парога, А. И. Чучаева. – М.: Контракт, Инфра-М, 2008. – 560 с.

ВОПРОСЫ ПРИМЕНЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫХ ПРАВИЛ НАЗНАЧЕНИЯ НАКАЗАНИЯ

Евдокимова Е. В.

Статья посвящена проблеме применения специальных правил назначения наказания. Проведена их классификация, рассмотрен вопрос их соотношения.

Ключевые слова: специальные правила назначение наказания, конкуренция, классификация.

PROBLEMS OF APPLICATION OF SPECIAL RULES OF PUNISHMENT

Yevdokimova Ye. V.

The article considers the special rules of punishment. Their classification is made. The question about their interrelation is discussed.

Key words: special sentencing rules, competition.

Надійшла до редакції 25.03.2013 р.

УДК 343.1 (477)

В. А. Некрасов,
*канд. юрид. наук, доцент,
заступник начальника ФПМ Національного
університету ДПС України з наукової роботи,
полковник податкової міліції,
м. Ірпінь*

ПОНЯТТЯ І СКЛАДНИКИ ІНФРАСТРУКТУРИ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена визначенню поняття і змісту сучасної інфраструктури організованої злочинності у сфері господарської діяльності. Розглянуто принци-

пи побудови й елементи сучасної інфраструктури господарських злочинів, у межах якої діють злочинні технології.

Ключові слова: злочини у сфері господарської діяльності, інфраструктура злочинів, злочинні технології.

Один з провідних французьких дослідників М. Патен у роботі «Загальна частина кримінального права й кримінальне законодавство у сфері бізнесу» відзначав, що проблема економічних злочинів, у тому числі у сфері підприємництва, настільки твердо проклала шлях у науку, що стала ледве чи не найголовнішою. Приблизно так розцінювали її у ХХ ст. американські і європейські соціологи й кримінологи Е. Сатерленд (1939 р.), Д. Ньюмен (1958 р.), Г. Майнхейм (1965 р.), Р. Куїні (1969 р.), Г. Едельхерц (1970 р.), Г. Кайзер (1980 р.), К. Тидеман (1984 р.), Г. Й. Шнайдер (1987 р.), Б. Свенссон (1987 р.) та ін. [Цит. за: 7 с. 6].

Українські й російські науковці в галузі оперативно-розшукової діяльності і криміналісти із значним відставанням взяли за освоєння нової проблеми. В одній із перших фундаментальних робіт викладалися загальні вказівки про методику розслідування та його особливості: (а) розкрадань у торговельних і заготівельних організаціях, громадських їдальнях, на підприємствах хлібопекарної промисловості, в колгоспах,

радгоспах, підсобних господарствах; (б) кримінальних справ про випуск недоброякісної, некомплектної і нестандартної продукції; (в) злочинів, пов'язаних з капітальним будівництвом і порушенням техніки безпеки; (г) хабарництва й посадових злочинів та ін. [3].

У сучасній Україні інша структура економічної злочинності. На першому етапі (в 1992 – 1993 рр.) домінувало розкрадання коштів банків з використанням фіктивних платіжних документів (авізо, чеків тощо). Другий етап (1993 – 1995 рр.) характеризувався вчиненням злочинів переважно з використанням фінансових і транспортних компаній кримінальної спрямованості. На третьому етапі (з 1996 р. до сьогодні) одержали поширення: (а) факти незаконного отримання і присвоєння кредитних ресурсів банків, а також злочини: (б) на ринку цінних паперів, (в) у сферах зовнішньоекономічній діяльності, (г) споживчого ринку, (д) приватизації державного й комунального майна, (е) податкові злочини, вчинені представниками бізнесу, (є) розкрадання бюджетних коштів.

Кримінальні правопорушення, вчинені у сфері еконо-

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

міки, відрізняються різноманітністю, особливою витонченістю, високоінтелектуальним характером, швидкою адаптацією до нових методів і форм господарської діяльності і застосовуваних банківських документів, нових електронних платіжних засобів, засобів зв'язку й оргтехніки, банківських валютних і митних технологій здійснення господарських операцій. Тут, як правило, діє організована злочинність часто за наявності ланцюжка учасників, які спеціалізуються на виконанні окремих видів дій згідно з розподілом, установленим у злочинному угрупованні, а також детальним розробленням кримінальної схеми, відповідного матеріально-технічного й фінансового забезпечення, «юридичного» й силового прикриття. Суспільна небезпека вчинених у цій сфері злочинів сьогодні відрізняється значною масовістю й масштабами. Шкоду, заподіювану цими злочинами, треба розглядати як одну з ключових загроз національній економічній безпеці [2, с. 6, 7].

Принципові положення вітчизняної оперативно-розшукової науки і криміналістики відбивають чітку залежність: наскільки повно виявлені закономірності злочинної діяльності в царині економіки, настільки можна розраховувати на появу

ефективних тактики припинення й методик розслідування окремих видів і груп злочинів та їх відповідного оперативнорозшукового забезпечення.

Актуальність цього напрямку має всі передумови, що охоплює:

1) складність оперативної обстановки на території всієї країни якщо мати на увазі реальні загрози економічній безпеці України;

2) стійке зростання латентної злочинності у сфері господарської діяльності;

3) недостатню сильні агентурні позиції у кримінальному середовищі;

4) слабкі позиції вітчизняних правоохоронних органів щодо інтеграції інформаційно-пошукових систем до аналогових європейських і північноатлантичних;

5) криміналізація економічних відносин, поєднаних з тотальними корупційними проявами;

6) постійне зниження кількості справ кримінального провадження про злочини у сфері господарської діяльності, що направляються до суду;

7) стабільне зменшення обвинувальних вироків по цих справах.

Ефективність протидії цим злочинам криється в розумінні криміногенних процесів, що

відбуваються в економіці, у здатності правоохоронних органів мислити відповідними категоріями, осягати логіку масштабної криміналізації економічних відносин, співвідношення функціонування різних державних інституцій із процесами тінізації економіки та ін.

У кожному криміногенному процесі існує певна «кримінальна» логіка у створенні сприятливих умов, за яких можуть реалізовуватися протиправні задуми. Існують 2 найбільш криміналізованих напрямки економіки, в межах яких будуються кримінальні технології, схеми, способи вчинення протиправних дій: (а) *стягування податків* і (б) *розподіл бюджетних коштів*. Якщо порівняти їх з точки зору ризиків бути викритими правоохоронними органами, то другий є більш небезпечним у зв'язку з тим, що легко може окреслити коло суб'єктів, причетних до розподілу бюджетних коштів і до зловживань у цій сфері. У першому, навпаки, існуючі злочинні технології й умови, в яких вони діють (особливо корупційний складник), дозволяють уникати відповідальності, тому корумповані можновладці, в тому числі ті, хто повинен контролювати й боротися із цими злочинами, є учасниками кримінального перерозподілу результатів

злочинної діяльності.

Треба усвідомлювати, що кожна злочинна технологія має свої слабкі місця й вимушена балансувати між тінговою й легальною економікою, між рухом готівкового й безготівкового капіталу. Без таких ланцюгів кримінальні схеми існувати практично не здатні. Контроль за місцями конвертації готівкового й безготівкового капіталу – так званими фіктивними фірмами, «майданчиками», які і є такими місцями, – надає практично абсолютні можливості корупційного контролю за тінговою економікою. У такому разі рух готівки, отриманої внаслідок протиправних операцій, а тим більше її розподіл прослідкувати практично неможливо. Ось чому корумповані можновладці створюють непрозорі, економічно не обґрунтовані правила ведення господарської діяльності, впроваджуючи безсистемні моделі нормативної бази й додаючи до цього корупційний тиск, заганяють суб'єктів господарювання в тінь і отримують значний відсоток з мінімальним (зауважимо!) для себе ризиком при перерозподілі тінгового капіталу. Впливати на ці процеси можна лише шляхом руйнації всієї інфраструктури злочинності в досліджуваній царині.

Термін «інфраструктура»

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

з'явився в економічній літературі не випадково. Він означає комплекс галузей господарства, які обслуговують виробництво, будівництво шляхів, каналів, водосховищ, портів, аеродромів, складів, енергетичне господарство, транспорт, зв'язок, водопостачання, каналізацію, освіту, науку, охорону здоров'я та ін. [5]. Економічна наука, у свою чергу, позичила його з військового лексикону, де цим терміном оперували при означенні комплексу тилових споруд, що забезпечують дії збройних сил (склади боєприпасів, військових матеріалів, аеродроми, бази, пункти управління, шляхи сполучення, транспорт, укріплення, системи зв'язку й управління, фізико-географічні властивості території тощо) [7].

Головна мета інфраструктури – створити систему допоміжних (другорядних) постійно діючих елементів господарського процесу, що підпорядковані або уможливають функціонування ключових об'єктів господарства, а якщо це стосується злочинної діяльності, уможливають системне вчинення злочинів у сфері господарської діяльності.

До економіки завжди була прикута увага кримінальних структур, особливо останнім часом, причиною чому стали

найбільш сприятливі умови, що склалися в суспільстві, які надавали змогу з мінімальними ризиками отримати максимальні надприбутки. До цієї думки схиляється і В. Я. Тацій, зазначаючи, що проблема економічних злочинів загострилася в перехідний період. Особи, схильні до протизаконної діяльності, вміло використовували прогалини в законодавстві й за короткий час збагачувалися, використовуючи псевдоринкову економіку. Численні зловживання правом, з одного боку, і брак правового впорядкування економічних відносин – з другого, вимагали від держави адекватної реакції. Держава ж у кризових умовах змушена використовувати кримінально-правові заходи впливу на економічні відносини, замінивши в багатьох випадках цивільно-правові форми регулювання економіки [6].

У такому процесі з боку потенційних правопорушників завжди йдеться про оцінку ризиків і переваг: з одного боку, потрапляння їх у поле зору правоохоронних органів і притягнення до кримінальної відповідальності, з другого – розмір очікуваного корисливого результату. При цьому враховуються всі чинники, які або сприятимуть учиненню господарських злочинів, у зв'язку з

чим «будуються» об'єкти інфраструктури, що уможливають існування злочинних технологій на тривалий час, або це обмежиться лише разовою злочинною акцією.

При цьому брак державної політичної волі на таку боротьбу в поєднанні з інтелектуалізацією представників кримінального середовища й корупційним тиском будуть переважувати останніх до вчинення злочину. Дійсно, володіючи значним фінансовим ресурсом, правопорушники здатні залучати до розроблення злочинних технологій і власного захисту найкращий інтелектуальний людський ресурс.

На це звертав увагу один з розробників концепції детінізації економіки В. М. Попович. Він підкреслював, що «висунута гіпотеза актуалізується ще більше, якщо враховувати те, що суб'єкти криміногенних тіньових відносин, їх економічні формування об'єднуються у колективній розробці схем своєї протиправної діяльності оперативніше, ніж державні і міжнародні інституції у розробці теоретико-методологічних засад створення організаційно-правової інфраструктури превентивної протидії розвитку тіньового транснаціонального капіталообігу» [4, с. 11].

Недосконалість законо-

давства свідчить лише про те, що корумповані можновладці заохочують виникнення і штучне сприяння масштабності тіньового сектора економіки, з тим щоб з мінімальними для себе ризиками отримати доступ до її результатів під час перерозподілу тіньових надприбутків.

Приклади подібних безвихідних ситуацій, взаємодії й мобільності злочинних формувань, на думку В. М. Поповича [4, с. 11, 12], можна навести практично стосовно всієї інфраструктури взаємовідносин, пов'язаних із запобіганням, виявленням і припиненням фактів національної і транснаціональної організованої злочинності.

Проводячи власне дослідження, ми дійшли висновку, що інфраструктура злочинності у сфері господарської діяльності покликана зробити можливим учинення злочину, забезпечити довготривалість існування злочинних технологій, схем тощо й виконати функцію по забезпеченню організованих злочинних угруповань такими ресурсами:

людським – шляхом створення умов для вербування або втягування у злочинну діяльність потенційних учасників;

інтелектуальним, за якого особи, здатні за своїм інтелек-

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

туальним і фаховим рівнем виступати розробниками злочинних технологій, з урахуванням реалій сьогодення, а також мінімізувати ризики потрапляння в поле зору правоохоронних органів;

фінансовим, за якого сьогодні кожна існуюча кримінальна схема потребує фінансування для реалізації злочинних задумів (забезпечувати рух грошових коштів по банківських рахунках, здійснювати купівлю-продаж товарів або послуг), а також підкupu учасників (посадовців), які повинні бути задіяні у кримінальних схемах, та ін.;

створення безпечних умов для прикриття злочинної діяльності й уникнення кримінальної відповідальності, які охоплюють: корупційний складник, юридичне прикриття (адвокати), максимальне скорочення часу на реалізацію злочинних задумів та ін.;

структурним, тобто створенням штучних або використання існуючих установ, підприємств, організацій, що забезпечать реалізацію злочинної технології, а також легалізацію доходів, одержаних злочинним шляхом;

комунікативним, забезпечуючи систему, форми зв'язку між учасниками кримінального середовища, для формування

в суспільстві позитивного або нейтрального ставлення до різних видів господарських злочинів з боку його представників, особливо коли потерпілою стороною стає держава, користуючись негативним ставленням суспільства до інститутів влади.

Таким чином, інфраструктуру злочинності у сфері господарської діяльності, з нашого погляду, можна уявити в нижченаведеному вигляді.

Інфраструктура злочинності у сфері господарської діяльності – це система легальних підприємств, установ, організацій і штучно створених утворень, поєднаних у єдиний ланцюг, які забезпечують протизаконних рух товарів, капіталів, цінних паперів, послуг, у тому числі незаконного походження, а також людських ресурсів для поновлення учасників кримінального середовища з метою уможливлення довготривалого функціонування технологій, схем і способів учинення господарських злочинів.

Аналіз *загальної інфраструктури злочинності у сфері господарської діяльності* показує, що необхідно усвідомлювати, що сучасні злочинні технології завжди пов'язані потребою варіювання між легальною й тіньовою сферами економіки: з рухом без-

готівкового (як правило, легального) й готівкового (як правило, тіньового) капіталу, легалізацією контрабандно ввезеного або вкраденого товару, капіталу, для чого створюються такі місця їх «перетину», як «конвертаційні центри», «майданчики».

1. Мережі загального користування, що створюють умови для функціонування економіки як єдиної економічної структури й використовуються організованими злочинними групами в ланцюгу кримінальних схем для реалізації злочинних задумів, а саме:

шляхи сполучення: залізниці, автомагістралі, мости, міські транспортні системи, вокзали, аеропорти;

служби і споруди, необхідні для функціонування окремих господарюючих суб'єктів і поліпшення зв'язків між ними, які задіяні в ланцюгу злочинних схем: біржі, банки, дилерські і брокерські контори, пункти прокату й лізингу, парабанківські установи, торговельні дома, оптові, збутові й постачальні організації, Інтернет-ресурси.

2. Мережі, штучно створені для використання в ланцюгу злочинних схем:

мережі споруд для підпільного виробництва й переробки, система складських приміщень, транспортні магістралі, трубоп-

роводи тощо, створені поза державним контролем, а також суб'єкти господарювання, створені з метою прикриття незаконної або забороненої діяльності (фіктивні підприємства (конвертаційні центри) різної спрямованості) та ін. За даними ДПС України, податковими органами виявлено підприємств з «ознаками фіктивності»: в 1997 р. – 1650, в 1998 р. – 2680, в 1999 р. – 4169, у 2000 р. – 3600, у 2001 р. – 4500, у 2002 р. – 5028, у 2003 р. – 5900, у 2004 р. – 3600, у 2005 р. – 4300, у 2006 р. – 4400, у 2007 р. – 4300, у 2008 р. – 3600, у 2009 р. – 1950, у 2010 р. – 820, у 2011 р. – 544, у 2012 р. – 416; а конвертаційних центрів: у 2003 р. – 353, у 2005 р. – 273, у 2006 р. – 334, у 2007 р. – 294, у 2008 р. – 285, у 2009 р. – 253, у 2010 р. – 198, у 2011 р. – 144, у 2012 р. – 82.

Основні елементи сучасної інфраструктури:

біржі товарні, фондові, валютні, банки та інші фінансово-кредитні установи, торговельні дома, оптові торгові організації;

корупційний сегмент державних правоохоронних контролюючих інститутів: суди, правоохоронні й контролюючі органи, інші органи державної влади, які забезпечують функціонування ланцюга злочинної

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

схеми на певному етапі шляхом видання незаконних розпорядчих документів щодо отримання пільг, набуття прав; скасування реєстрації суб'єктів господарювання, відчуження майна або набуття прав на нього, формальне ставлення до виконання контрольних функцій тощо;

організовані злочинні групи, які через існуючі державні, юридичні, консалтингові й аудиторські інституції надають послуги з обслуговування тіньового сектора економіки – забезпечення процедури банкрутства підприємств, що потрапили у поле зору правоохоронних органів, учинення злочинів з використанням електронних платіжних систем, високих інформаційних технологій тощо.

Субкультурна інфраструктура:

штучне запровадження безсистемності в нормотворчій і правозастосовній практиці, що виключає ефективність заходів з детінізації економіки, відстоювання корпоративних інтересів політичних сил, що йдуть у розріз національним;

штучне створення неефективних правил ведення господарської діяльності, оподаткування, нівелювання принципом конкуренції шляхом установалення преференцій підконтрольним суб'єктам господарю-

вання;

виключення із системи становлення держави виховних, національно-патріотичних, морально-духовних складників, з метою розмежування суспільства, неперешкоджання розбещенню молоді й поширенню субкультури кримінального середовища та ін.

Інфраструктурні елементи знаходяться в кореляційній залежності від виду злочинної діяльності, однак їм притаманні і спільні ознаки, характерні для всіх видів господарських злочинів. Щоб зрозуміти принципи їх побудови, а також визначити, яким чином вони співвідносяться з окремими видами злочинної діяльності в цій царині, треба спочатку визначити *ключові види злочинної діяльності, навколо яких вони формуються. По-перше*, це ті, що пов'язані з маніпуляціями зі сплатою податків, штучним зменшенням бази оподаткування, з наступним спрямуванням цих коштів на користь тіньової економіки; *по-друге*, які пов'язані зі зловживаннями щодо розподілення державного майна, бюджетних коштів, національного багатства (підприємства, земля, надра тощо), з вилученням їх з державного обігу шляхом розкрадання; *по-третьє*, ті, що пов'язані із зайняттям забороненими видами

господарської діяльності або взагалі з незаконним заняттям такою діяльністю.

Існує також *четверта група* цих видів діяльності, але її можна назвати умовно, у зв'язку з тим, що вона охоплює 2 напрямки злочинних дій: (а) перший характеризується злочинними діями загальнокримінальної спрямованості, завдяки вчиненню яких утворюється злочинний капітал (незаконний обіг зброї, наркотиків, крадіжки ТМЦ, шахрайські дії тощо); (б) другий, пов'язаний із застосуванням легітимних елементів (об'єктів) господарського процесу у зв'язку з тим, що останні використовуються для уможливлення легалізації капіталу, утвореного внаслідок учинення злочинів, охоплених першим напрямком.

Усі інші злочини є другорядними, тобто уможливають учинення основних корисливих злочинів; це підробка документів, фіктивне підприємництво, службове підроблення, хабарництво та ін.

Коли йдеться про інфраструктуру, слід завжди вести мову тільки про *постійні організаційні форми господарювання, що діють за нижченаведеними принципами:*

1) інфраструктурні елементи повинні бути сталими («стаціонарними») у своєму існуван-

ні і створюються для обслуговування тривало діючих злочинних технологій;

2) кардинальною їх ознакою як складників системи є їх взаємодія, тобто це комплекс взаємодіючих елементів, що утворюють окрему цілісність;

3) інфраструктурні елементи переважно використовуються щодо злочинів, яким притаманна циклічність (повторюваність) у часі;

4) економічний ефект від існування інфраструктури має співвідноситися із витратами на її створення й очікуваним корисливим результатом від учинення злочину;

5) усі інфраструктурні елементи не є незмінними; їм властиві не лише внутрішні суперечності, а й зміни під впливом зовнішнього середовища, а також потреб і виду злочинної діяльності, можливостей правоохоронних органів щодо їх викриття;

6) вони побудовані так, щоб забезпечити суб'єктів злочинної діяльності, а також злочинні схеми від загроз знищення або потрапляння в поле зору правоохоронних органів;

7) характер інфраструктурних елементів взаємозумовлений з видом та елементами злочинної діяльності й видом господарської діяльності;

8) взаємозв'язок інфра-

ПРОБЛЕМИ ЗАКОННОСТІ

структурних елементів з певними видами злочинної діяльності повинен бути прихованим або замаскованим.

На наше переконання, подалше наукове і практичне дослідження складових частин, зв'язків, динаміки й перспектив розвитку інфраструктури злочинності є нагальною потребою сьогодення [1, с. 40-44]. При створенні стратегії боротьби зі злочинами у сфері господарської діяльності варто виходити з 2-х ключових напрям-

ків: (а) вивчення злочинних дій як таких для розуміння найбільш значимих сталих елементів у системі злочинної діяльності, впливаючи на які можна досягнути позитивних результатів по їх знешкодженню; і (б) дослідження зовнішніх умов та інфраструктури злочинності, яка сприяє тривалому існуванню певних злочинних схем, організованих злочинних угруповань і злочинних організацій з метою їх подальшої нейтралізації.

Список літератури: 1. Долженков О. Ф. Основи розвідки в середовищі та інфраструктурі злочинності: моногр. / О. Ф. Долженков, В. А. Некрасов, Ю. Е. Черкасов. – Одеса: РВВ ОУЮ НУВС, 2003. – 198 с. 2. Криминалистическое обеспечение экономической безопасности и борьбы с коррупцией: учеб.-прак. пособ. / под ред. А. Ф. Лубина и С. Ю. Журавлева. – Н. Новгород: Нижегород. акад. МВД России, 2012. – 418 с. 3. Настольная книга следователя / под общ. ред. Ген. прокурора Союза ССР Г. Н. Сафонова. – М., 1949. – С. 630–784. 4. Полович В. М. Економіко-кримінологічна теорія детінізації економіки: моногр. / В. М. Попович. – Ірпінь: Акад. держ. подат. служби України, 2001. – 524 с. 5. Советский энциклопедический словарь. – М.: Совет. энцикл. 1985. – С. 499. 6. Тацій В. Я. Боротьба зі злочинністю у сфері економічних відносин як вирішальний напрямок діяльності правоохоронних органів / В. Я. Тацій // Вісн. прокуратури. – 2002. – № 1 (13). – С. 13-18. 7. Юго-западный театр военных действий. – [Изд. 3-е] – М.: МО СССР, 1981. – Т. 10. – М., 1972. – 376 с.

ПОНЯТИЕ И СОСТАВЛЯЮЩИЕ ИНФРАСТРУКТУРЫ ОРГАНИЗОВАННОЙ ПРЕСТУПНОСТИ В СФЕРЕ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Некрасов В. А.

Статья посвящена определению и содержанию современной инфраструктуры организованной преступности в сфере хозяйственной деятельности. Рассмотрены принципы построения и элементы современной инфраструктуры хозяйственных преступлений, в пределах которых действуют преступные технологии.

Ключевые слова: преступления в сфере хозяйственной деятельности, инфраструктура преступной деятельности, преступные технологии.

THE NOTION AND CONTENTS OF ORGANIZED CRIMINALITY IN THE SPHERE OF ECONOMIC ACTIVITY

Nekrasov V. A.

The article is concerned with the definition of notion and contents of modern infrastructure of criminality in the sphere of economic activity. In this article are considered the principles of building, the elements of modern infrastructure of economic crimes and within this infrastructure act the criminal technologies of this sphere.

Key words: the crimes in the sphere of economic activity, the infrastructure of crimes, the criminal technologies.

Надійшла до редакції 27.04.2013 р.

УДК 343.3

С. В. Гринчак,
канд. юрид. наук, доцент
Національний університет
«Юридична академія України
імені Ярослава Мудрого»,
м. Харків

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЩОДО СКЛАДІВ ЗЛОЧИНІВ, ПЕРЕДБАЧЕНИХ СТ. 143 КК УКРАЇНИ

У статті досліджуються форми описування діянь, передбачених ст. 143 КК України, які дають підстави для моделювання чотирьох самостійних складів злочинів. Обґрунтовується існування загальної і спеціальної норм у цій статті КК.

Ключові слова: склад злочину, конкуренція загальної і спеціальної норм, трансплантація, насильницьке донорство, органи або тканини людини.

Єдиною й достатньою підставою кримінальної відповідальності є склад злочину, тобто сукупність усіх об'єктивних і суб'єктивних ознак (елементів), що визначають суспільно небезпечне діяння як злочинне [Див.: 10, с. 8; 11, с. 485; 12, с. 6; 19, с. 43; 21, с. 16]. Конкретні склади злочинів передбачені законом про кримінальну відповідальність. У диспозиціях статей Особливої частини КК України описуються ознаки, що їх індивідуалізують, відрізняють один склад злочину від іншого [3, с. 48, 49]. Враховуючи, що ст. 143 КК містить 5 частин, з метою дослідження проблеми

кримінальної відповідальності за порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини попередньо з'ясуємо, скільки окремих складів злочинів передбачено цією статтею.

Деякі питання конструкції ст. 143 КК України розглянуті у працях П. П. Андрушка, В. О. Глушкова, М. Й. Коржанського, Н. Є. Акрилової, М. І. Хавронюка, Г. В. Чеботарьової та інших науковців [Див.: 6, с. 182; 8, с. 43, 44; 14, с. 294-297; 15, с. 101-104; 16, с. 355-358; 22, с. 75]. Водночас наявні публікації не дозволяють вважати вказану проблему остаточно